

INNEHÅLL

		Sida
Kapitel 1	Inledning	13
1.1	Bakgrund	13
1.2	Syfte	15
1.3	IUIs enkätundersökningar	16
1.4	Rapportens innehåll	18
Kapitel 2	Den svenska industrins tillväxt i Sverige och utomlands 1960-86	21
2.1	Sveriges direkta investeringar i utlandet 1960-88	21
2.2	De internationella koncernernas verksamhet i Sverige och i utlandet – en översikt	25
2.3	Företagens internationalisering	34
2.4	De internationella koncernernas tillväxt jämfört med hela den svenska industrins	40
2.5	Lönsamheten i Sverige och utlandet	49
2.6	Sammanfattande synpunkter	55
Kapitel 3	Mer om tillväxten av olika slag av utlandsverksamhet	
3.1	Produktionsetableringarna i historiskt perspektiv	59
3.2	Utvecklingen 1960-86	62
3.2.1	Nyetableringar och företagsköp	62
3.2.2	Utvecklingen branschvis	66
3.2.3	Utvecklingen regionalt	70
3.2.4	Utvecklingen i USA 1978-86	75
3.3	Övriga dotterbolag i utlandet	78
3.4	Minoritetsägda företag i utlandet	84
Kapitel 4	Utlandsproduktion och utrikeshandel	89
4.1	Utlandsproduktion och utrikeshandel i olika regioner och branscher	90

4.2	Specialiseringstendenser	97
4.3	Sambandet mellan svensk export och utlandsproduktion	99
4.4	"Effekter" på svensk export av ökad utlandsproduktion	107
4.5	Betydelsen av etableringssätt	110
4.6	Lokalisering av FoU-verksamhet samt kostnader för och intäkter av patent och licens	115
Kapitel 5	EGs inre marknad och svenska företags utlandsproduktion	125
5.1	Effekter av diskriminerande handelsliberalisering	126
5.2	Vad bestämmer företagets val av produktionsland?	128
5.3	Den inre marknaden och svenska multinationella företag	131
5.4	Effekter av ökad EG-produktion	136
5.5	Sammanfattande synpunkter	140
	Sammanfattning	143
Appendix A	IUIs enkätundersökningar av den svenska industrins direkta investeringar i utlandet	149
Appendix B	Angående jämförbarheten mellan IUIs undersökningar och andra totalundersökningar	175
Appendix C	Tabeller	181
Litteratur		207

Figurer

2.1	Svenska direkta investeringar (netto) i utlandet och utländska direkta investeringar (netto) i Sverige 1960-87	23
2.2	Den svenska industrins utlandssysselsättning 1960-86	31
2.3	Koncerner med produktion i utlandet: verksamhetens fördelning på Sverige och utlandet 1965-86	35
2.4	Sysselsättningsutvecklingen i Sverige: hela industrin industrin och svenska koncerner med utlandsproduktion 1965-86	48
2.5	Bruttovinstens andel av förädlingsvärdet i svensk industri 1965-86. Alternativa definitioner	54
2.6	Real räntabilitet på totalt kapital och på eget kapital före och efter skatt i svensk industri 1965-86	55
4.1	Total utlandsförsäljning per region 1965, 1974, 1986	105
4.2	FoU-kostnader i procent av BNP i några OECD-länder	121
5.1	Svenska direkta investeringar i EG och totalt 1980-87	137
5.2	Svenska direkta investeringar i utlandet fr o m 1980 t o m första halvåret 1988 fördelade på regioner	138

Tabeller

2.1	De svenska moderbolagens försäljning, export och leveranser till utländska dotterföretag 1986	26
2.2	Förändring i populationen av koncerner med produktion i utlandet 1965-86	27
2.3	De 20 största multinationella industriföretagen 1986	29
2.4	De internationella koncernernas utländska dotterföretag 1960, 1965, 1970, 1974, 1978 och 1986	32
2.5	Genomgående koncerner med produktion i utlandet: verksamhetens fördelning på de svenska och utländska koncerndelarna 1965-86	37

2.6	Koncerner med produktion i utlandet 1986 grupperade efter andelen av den totala koncernomsättning som avsattes i utlandet detta år	39
2.7	Koncerner med produktion i utlandet 1986 grupperade efter andelen av den totala koncernomsättning som utgjorde produktion i utlandet detta år	39
2.8	Total svensk export och export från svenska utlandsproducerande koncerner 1965-86	41
2.9	Antal anställda i svensk industri, i svenska utlandsproducerande koncerner och i deras utländska produktionsföretag 1960-86	42
2.10	Investeringar i fasta anläggningstillgångar i svensk industri, i svenska utlandsproducerande koncerner och i deras utländska dotterbolag 1986	43
2.11	Genomgående företags och de 10 största företagens exportutveckling jämfört med svensk industri 1965-86	45
2.12	Genomgående företags och de 10 största företagens sysselsättningsutveckling jämfört med svensk industri 1965-86	46
2.13	Sysselsättningsutvecklingen i svensk industri, i svenska utlandsproducerande koncerner och i producerande dotterbolag i utlandet 1960-86	47
2.14	Bruttovinstandel i svensk industri och i de utlandsproducerande koncernernas svenska och utländska delar 1974, 1978 och 1986	52
2.15	Räntabilitet i svensk industri och i de utlandsproducerande koncernernas svenska och utländska delar 1974, 1978 och 1986	52
3.1	Utländska produktionsbolag fördelade på etableringsperiod och region 1986	61
3.2	Producerande dotterföretags sysselsättningsförändring 1960-70, 1970-78 och 1978-86 fördelad på intern och extern tillväxt	63
3.3	Producerande dotterföretag i utlandet fördelade på etableringsform under olika perioder	64
3.4	Antal anställda och totala tillgångar (bokförda värden) i producerande dotterföretag fördelade på branscher 1960, 1970, 1978 och 1986	68
3.5	Antal anställda och totala tillgångar (bokförda värden) i producerande dotterföretag fördelade på regioner 1960, 1970, 1978 och 1986	71

3.6	Svenska producerande dotterföretag i USA 1986. etableringsår och antal anställda	77
3.7	Försäljande dotterbolag i utlandet i olika branscher 1986	81
3.8	Försäljande dotterbolag i utlandet i olika regioner 1986	83
3.9	Övriga rörelsedrivande dotterföretag, fördelade på verksamhetstyp 1974, 1978 och 1986	84
3.10	De minoritetsägda företagens fördelning på olika regioner 1986	86
3.11	Minoritetsägda företag i utlandet grupperade efter de svenska företagens ägarandel 1978 och 1986	88
4.1	Utlandsproduktion och utrikeshandel 1965-86	91
4.2	Producerande dotterbolags försäljning och utrikeshandel per region 1986	92
4.3	Producerande dotterföretags försäljning och utrikeshandel per bransch 1986	95
4.4	Importen från de svenska koncernföretagen fördelad på färdigvaror och insatsvaror i olika branscher 1986	96
4.5	Tillväxten i dotterföretagens utlandsproduktion och i den svenska exporten i olika regioner 1965-86	102
4.6	Dotterföretagens utlandsproduktion i relation till den totala svenska utlandsförsäljningen i olika regioner 1965-86	104
4.7	Producerande dotterföretag i utlandet etablerade 1979-86: totala tillgångar, anställda etc 1986, fördelade på etableringssätt	113
4.8	FoU-kostnadernas fördelning mellan Sverige och utlandet i olika branscher 1986	116
4.9	FoU-kostnadernas fördelning mellan Sverige och utlandet 1965-86 för genomgående koncerner	117
4.10	FoU-intensitet enligt alternativa mått 1965-86 för genomgående koncerner	119
4.11	De svenska internationella koncernernas kostnader för köp av licenser, patent, royalties och "know-how" 1965-86	123
4.12	De internationella koncernernas intäkter från försäljning av licenser, patent, royalties och "know-how" 1970-86	123

5.1	Exportens och utlandsproduktionens regionala fördelning 1965-86	133
5.2	Utlandsproduktionen i relation till total utlandsförsäljning 1965-86	135
B.1	Totala direkta investeringar i utlandet, stockuppgifter 31/12 1986. Fördelning på näringsgren	178
B.2	Industrins direkta investeringar i utlandet, stockuppgifter 31/12 1986. Fördelning på bransch	179